

27. januar 2023

HØRING Finansdepartementet - Forslag til nasjonalt program for offisiell statistikk for perioden 2024-2027.

Norges kulturvernforbund sier seg enig i forslag til nasjonalt statistikkprogram for perioden 2024-2027. Spesielt vil vi støtte opp om at det utvikles god statistikk for den frivillige innsatsen for kulturarven slik det foreslås under statistikkområdet Kultur og fritid.

I det følgende gir vi noen utfyllende kommentarer og innspill:

Norges kulturvernforbund organiserer 31 landsdekkende frivillige organisasjoner med til sammen rundt 2000 lokale kulturvernlag med over 260 000 personlige medlemskap.

Det finnes i dag ikke offisiell statistikk eller annen systematisk statistikk for det frivillige kulturarvfeltet basert på faglige krav til underliggende datagrunnlag med tilhørende innsamlingsordninger. Ut fra det frivillige kulturvernfeltets store betydning for demokratisk deltakelse, identitet og videreføring og utvikling av nasjonens historiske hukommelse, vil det være svært viktig i årene framover å etablere god offisiell statistikk for vår virksomhet. Det vil også være viktig å utvikle kulturarvstatistikk for offentlige myndigheters virksomhet, sentralt og lokalt, slik at det samlede norske kulturvernssystem kan dokumenteres på en god måte.

Det er fortjenestefullt av Statistisk Sentralbyrå å ha satt søkelys på kulturarv og frivillighet med etablering av et eget kontaktutvalg med relevante aktører og at statistikkbehovet er innarbeidet som en egen utviklingsaktivitet i utkastet til statistikkprogram for Kultur og fritid. Norges kulturvernforbund med våre medlemsorganisasjoner vil prioritere samarbeidet med SSB i årene framover for å få etablert god statistikk om den organiserte frivillige kulturvernaktivitet.

I statistikkområdet Kultur og fritid er frivilligheten på en bra måte innarbeidet under «Kultur» som en egen utviklingsaktivitet. Her er kulturvernorganisasjonenes virksomhet også relevant innenfor organisasjonsdeltakelse og tidsbruk.

Norges kulturvernforbund ser for seg at det må etableres et innsamlingssystem av relevante data fra de 2000 lokale lag basert på organisasjonsnummer mv i fra enhets- og frivillighetsregister som så behandles for å utarbeide statistikk til nytte for lagene, for offentlige myndigheter, for analyse og forskning, for folkeopplysningene og for den generelle samfunnsdebatt. Det vil være kulturvernorganisasjonenes samlede virksomhet som må dekkes, både produksjon, dokumentasjon, formidling og opplæring, men også den organisasjonsmessige aktivitet og infrastruktur for at det enkelte lag skal kunne fungere.

Kulturvernorganisasjonenes virksomhet har kontaktpunkter mot flere statistikkområder og samfunnsmessige problemstillinger. Ikke minst gjelder det bærekraftig utvikling, grønt skifte, barn og unge, god helse, demokratisk deltakelse og andre områder.

Det vil derfor være viktig å synliggjøre kulturvernorganisasjonenes virksomhet og interesser på ulike områder og gi mulighet for uttrekk av data og statistikk på tvers. For å få dette til og dermed øke effektiviteten, basert på god arbeidsdeling og lav oppgavebyrde, må det sikres at vår virksomhet framstår tydelig i klassifikasjonsordningene, hvilket ikke er tilfellet i dag. Vi vil ta dette videre opp i vår dialog med SSB at *egne kategorier etableres* for vårt felt på en hensiktsmessig måte.

Under statistikkområdet Nasjonalregnskap vil kulturvernorganisasjonene være en del av Satellittregnskapet for frivillige og ideelle organisasjoner. Her bør det for kulturarvsorganisasjonenes virksomhet etableres en egen kategori. Norges kulturvernforbund har foretatt analyser av vår frivillige virksomhet og anslår at vi utfører 2-3 milliarder kroner i omregnet frivillig aktivitet basert på 6-7 millioner timer aktivitet i året. Satellittregnskapet baserer seg på bestemte standarder som definerer frivillig «arbeid» og vil ikke dekke alle aktiviteter i de enkelte lokale lag og foreninger, noe en må være spesielt oppmerksom på i formidlingen av denne statistikken.

Under statistikkområdet Utdanning er det viktig å ha data og statistikk for opplæring i kulturarv og historie i grunnskole og videregående skole siden dette er samfunnets grunnleggende formidling av historisk hukommelse og kompetanse. Håndverksutdanning er også et viktig element. Videregående fagutdanning, dyperegående undervisning og forskning innenfor kulturarv og historie vil være en del av universitets- og høgskolesystemet.

Innenfor statistikkområdet Helse og omsorg har den frivillige aktivitet for å bevare kulturarv en vesentlig betydning for den generelle helsetilstand, for de unge i samarbeid med skolene og ikke minst for de godt voksne. Mange eldre er aktive i de lokale lagene, og det gir dem en helt unik mulighet til å formidle sin livslange erfaring, kompetanse og forståelse av lokal identitet. Denne betydelige helsemessige ringvirkning burde vært tydeliggjort.

Norges kulturvernforbund vil også vise til betydningen av internasjonalt samarbeid og etablering av sammenlignbar statistikk med andre land. Vi er involvert i rapporteringen om FNs bærekraftsmål, i Europarådets arbeid med de europeiske kulturminnedagene og dermed også med EUs statistikk for kulturarv i Europa. Det er stor interesse internasjonalt for den type frivillig kulturvernaktivitet som foregår i de nordiske landene. Det vil derfor være viktig å sikre koblingen til de internasjonale statistikknettverk, og etablere sammenlignbar internasjonal statistikk med fokus på beste praksis for organisering og utføring av frivillig kulturvernarbeid.

En ny datainnsamlingsordning fra de 2000 lokale lagene bør etableres på en mest mulig digital, effektiv og enkel måte, ikke minst for å sikre at det blir god oppslutning om ordningen med lavest mulig oppgavebyrde og at det ikke vil koste mer enn nødvendig.

Norges kulturvernforbund ser fram til utviklingen og etableringen av god statistikk for de frivillige kulturvernorganisasjonenes virksomhet.

Med vennlig hilsen

Toril Skjetne
Generalsekretær
Norges kulturvernforbund